

BEDRETTİN CÖMERT'e

Dr.Ecz. Akın Çubukçu

2 Temmuz 1993, belleklerimizde Sivas katliamı olarak yerleşen, unutulması zor bir tarih. Demokratik, laik düzene karşı yapılan ve 37 aydınımızın ölümüne neden olan bu acımasız saldırıyı, her 2 Temmuz'da bir kez daha lanetliyor, yitirdiğimiz sanatçı ve aydınlarımızı saygıyla anıyoruz.

Sivas katliamının 3.yılında, bu güzel kentimizi katliamla anmayı içine sindiremeyen Sivas'lı iki değerli meslektaşımızın önerileriyle Sivas'ı başka güzel özellikleriyle sizlere anımsatmak istedik.

Sivas Eczacı Odası başkanı Sayın Ecz.Mehmet Erol Mahmutoğlu "Sivas her zaman 4 Eylül'le anılmalıdır" derken, uzun yıllar Ankara Eczacı Odası Başkanlığını yapmış olan Sayın Dr.Ecz.Akın Çubukçu, Sivas'ta başlayan güzel bir dostluğun öyküsünü, 1978 yılının Temmuz ayında katledilen değerli bir bilim ve sanat adamını; Bedrettin Cömert'i tanımış olmanın mutluluğuyla sizlere aktarıyor.

Ne zaman Sivas'a gitsem Aşık Veysel'in bu kente yazdığı şiirin bir bölümü aklıma gelir durur. Belki sözcükler yer değiştirmiştir. Ama dizeler böyle

Ziyaret eyledim koca Sivas'ı
Silindi kalmadı gönlümün pası
İşleyip duruyor cer atelyesi
Sağlamdır havası suyu Sivas'ın

Bu dizeleri içimden mırıldanırken yolumu istasyon caddesine çevirir, Cıvıllar Parkının oradan yürürken sağımda duran görkemli taş binaya gözlerimi çevirir bakarım. Burası Sivas Lisesi. Cumhuriyet'in temellerinin atıldığı ve Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas Kongresi Heyeti Umumiyesi'ne "hoş amedi eylemekle bahtiyar olduğu" güzeller güzeli bir taş bina, şimdi ise bir müze.

İşte şimdi yine Sivas'tayım yanımda Ankara Eczacı Odası Başkanı Olcay Seles ile Sivas Eczacı Odası Başkanı Mehmet Mahmutoğlu iki yanımda iki dost, dudaklarımda Veysel'in yukarıdaki dizeleri. Lisemin taşlı sokağa bakan kapısından giriyoruz. Bir zamanlar sürekli kilitli duran bu kapı, artık müzenin giriş kapısı olmuş.

Müzelere girişte garip, anlatılmaz bir hava içimi kaplar. Sanki yaşadığımız zaman artık kapının dışında kalmıştır. Bir eski zamana giden yolculuğun başlangıcında, sanki daha ağırbaşlı ve suskun olunur. İşte bu duygularla yeni müze olmuş eski lisemize giriyoruz.

Bir zamanlar, içi içine sığmayan ilk gençliklerini ta iliklerinde hisseden gepgenç insanların doldurduğu bu sınıflarda şimdi, geçmiş yüzyıllardan beri bugüne gelen silahların, zırhların ve eşyaların derin bir suskunluğu var ki, lisenin 2.katında Mustafa Kemal'i görüyoruz. Sivas Kongresinin yapıldığı salonda sanki sesini duyuyoruz. Vatan bir bütündür bölünemez. Bu salon zamanımızda da

müzeydi, kapalı dururdu. İşte eski 6 Edebiyat B sınıfı, orada karyolası duruyor Mustafa Kemal'in. Hemen yanındaki küçük sınıf 6 Edebiyat A mezun olduğumuz sınıf. Burada da bütün ülke ve dünya ile tek haberleşme aracı, telgraf aracı (moniple) duruyor. Hemen üstünde, gençlik yıllarımdan tanıdığım telgrafçısı Dursun Bey'in gülen resmi.

İşte burası mezun olduğumuz, 1957-1960 yılları arasında dört yılının geçtiği lisenin son sınıfı. Birden anılarım yıllarca geriye götürüyor beni. 1958 yılında, lisenin yatılı kısmında kalan, upuzun, ipince siyah kıvrıkcık saçlı, beyaz yüzlü bir tip, kendini göstermeye başlıyor. Şiir yazıyor, şiir okuyor, edebiyat, felsefede olduğu kadar fende de o denli kuvvetli. Zeki, çalışkan. Bir parasız yatılı. Hep önde olmak, hep başarılı olmak hırslı ile yanan, bildiğini öğrendiğini başkalarına da öğreten, paylaşılan bu genç **Bedrettin Cömert**'dir. Lisenin her sınıfının birincisi, hep iftiharlık.

O zamanlar Sivas'ta 2 edebiyat dergisi çıkıyor. **Su** ve **Pınar** yazarları edebiyat geceleri düzenliyor, resim sergileri açıyor, şiir sergileri hazırlıyor. Bedri hep bu işlerin merkezinde, hep önde ve başrolde. Her iki dergide şiirleri çıkıyor. Asıl bombası ilk şiiri Varlık'ta yayınlanınca patlıyor. Artık o genç bir şairdir. Adı Sivas dışına taşmaktadır. O zamanlar Sivas'ta bulunan Hasan Hüseyin Korkmazgil ile sürekli görüşmekte, onun eleştirileri ve yöneltmesi ile düşündeki şair olma yolunda azimle ilerlemektedir.

1960 yılında liseyi bitirdiğimizde, Bedrettin Cömert, girdiği fakülte sınavlarının tümünü kazandı. O zaman her fakülte kendi sınavını kendi yapardı. Kazandığı fakülteler ülkenin en saygın en değerli okullarıydı.

Tokat'ın Havza ilçesinden parasız yatılı sınavlarını kazanıp, Sivas lisesini çok büyük başarı ile bitirip, girdiği

tüm fakülte sınavlarını kazanan bu insan artık ayrıcalıklı bir talihe, bir şansa da sahip olmalıydı. Bir tarih yazarı, büyük devlet adamlarının, komutanların, başka insanlara göre üstün olan vasıflarının yanı sıra talihe de gereksinimleri olduğunu, bu talihin de ergeç onların başına konacağını yazar. Tek koşulla ki, bu şans iyi kullanılmalıdır.

O yıl İtalyan hükümeti, 4 Türk öğrenciye yükseköğrenim bursu vermek üzere bir sınav açar. İşte Bedrettin Cömert'e böyle bir şans gelmiştir. Gazetelerden okuduğu bu sınav ilanı ve sınavın sonucu onu, kazandığı bütün fakülteleri bir anda unutturacak ve bir kış günü aynı bursu kazanan Niğde'nin Kemerhisar kazasından Asım Tanış ile birlikte Sirkeci Gar'ından kalkan bir trenin ikinci sınıf kompartımanında, İtalya'ya yollanacaklardı. Yanlarında iki tahta bavul ve içleri umut dolu olarak.

İlk durak Roma'dır. Burada ilk burslarını alınca, kendilerine yeni giysiler alırlar. Eskilerini de Roma garınının bir köşesine atarlar.

Aşağı yukarı bir yıl sonra, Bedrettin, beni Roma'da karşılıyor ve bir yıl birlikte kalacağımız Perugia'ye gidiyorduk. O yıl Bedrettin, İtalyanca'yı tam anlamıyla kavramış, İtalyan Dili ve Edebiyatı Fakültesinin ilk yılını okuyordu. Müthiş çalışıyor, öğreniyor, şiir tercüme yapıyor, Türkiye'de bir çok dergiye çeviriler, yazılar gönderiyor ve bu arada büyük Ozan Hasan Hüseyin Korkmazgil ile yazışıyor, yazışıyor.

Remgin küçük ama önemli bir fakülte kentiydi. Zamanla, o küçük, güzel sıcak kent Bedrettin'e dar gelmeye başladı. Çok sevdiği insanın da ayrılığın dayanamayıp, soluğu Roma'da aldı.

Hiç yıl yitirmeden, tüm sınavlarından her zaman tam not alarak fakülteyi bitirdi. Yetmedi, estetik üzerinde uzmanlaştı. Yazıları ve çevirileri ile ünü, kendi gelmeden önce ülkeye gelmişti.

Hacettepe'de asistanlığımın ilk yıllarında, o da aynı üniversiteye, sanat tarihi bölümüne geldi. Uzun boyu, yakışıklığı ve insanlara olağanüstü yaklaşımı ile kısa sürede tanındı, sevildi. Çalışkanlığı, bilim adamlığının hakkını her yerde vermesi ile kendi alanında ve yakın

bilim dallarında bir otorite oluyordu. Gombrich'ten yaptığı Sanatın Öyküsü çevirisi ile TDK armağını kazandı. Bilimsel yönünü burada irdelemek, haddim değil, ama çok yakın bir dostu olarak, onu çok yakından, her yönüyle tanıyan bir insan olarak, gelecekte Bedrettin Cömert'in ünü yurtdışına taşıyacak bir bilim adamı, çok esaslı bir eleştirmen olarak kendini yetiştirdiğini adım adım görüyordum. 1978 yılının Temmuz ayının 11. gününe kadar, tüm bu umutlarım, beklentilerim hiç yanılmaksızın sürdü.

O sabah, TDK'unda bir toplantıya gitmek üzere, binbir zorlukla aldığı küçük WOLKSVAGEN'inin içinde, yanında sevgili karısı Agostina ile birlikte, kendilerini sollayan bir arabadan tarandılar. Vurulunca, yaptığı son iş, debriyaja basıp arabayı sağa çekmek oluyor ve orada ölüyor. Bunları Agostina sonraları anlatmıştı. Vurulduğunda 38 yaşında, doçentlik mesleğinin yüz akı bir doçenti.

Ölümünden sonra, son sınıf edebiyat öğretmenimiz Sayın Halim Yağcıoğlu onu bir "dahi" olarak nitelendirecekti. Bu hep parasız, hep fakir, hep üşüyen ama eline geçen her maddi ve manevi olanağı herkesle paylaşmayı kendine görev edinen insan öldürüldüğü zaman Sayın İlhan Selçuk, "böyle insan öldürülmez de ne yapılır?" diye soruyordu. Ve ben ve benim gibi bir çok insan bu sevgili insanla dost olmak, onun dostluğunu ölünceye dek birlikte yaşadığımız için kendimizi mutlu saymak gibi bir ayrıcalığa sahip olduğumuz için gururluyuz ve gururlu kalacağız.

Bedrettin Cömert'i kimler vurdu? Neden vurdu? Doğan Özleri, Cavit Tütengil'leri, Ümit Doğanay'ları ve nicelerini kimler neden vurduysa onlar da onun için vurdu. Daha sonraları Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Uğur Mumcu, Turan Dursun'ları vuranlar, onları vurdukları nedenle Bedri'yi vurdular. Türkiye'nin bu değerleri nasıl da birer birer yok edildi. Acımasızca katledildi. Fakirlikten, yoksulluktan binbir olanaksızlıklardan birer meşale gibi yanan bu insanlar, yine kendileri gibi fakir fukaralarca yokedildiklerinde, yok ediciler neler kazandı? O güzel insanlar, o güzel beyaz atlara binip giderken bu ülkenin aydınlarının, devrimcilerinin, demokratlarının, ülkesini seven her insanın gönlünde ve Türkiye'nin aydınlanma sürecindeki tarihsel yerlerini alırken, bu yokediciler acaba nerelerde yer alıyorlardı, yanıtını gazetelerin çarşaf çarşaf haberlerinde buluyoruz. Yolsuzluklarda, pisliklerde ve izinlerde.

